

Declaratia Drepturilor Copilului

Proclamata prin rezolutia 1386 (XIV) a Adunarii Generale din 20 noiembrie 1959

☞ Principiul nr. 1

Copilul se va bucura de toate drepturile stabilite in aceasta Declaratie. Fiecare copil, fara nici o exceptie de la regula, se va putea bucura de aceste drepturi, fara a exista distinctii sau discriminari din punct de vedere al rasei, culorii, sexului, limbii, religiei, opiniei politice sau al oricarei alte opinii, originii nationale sau sociale, situatiei materiale, statutului la nastere sau al altui statut, al copilului sau al familiei acestuia.

☞ Principiul nr. 2

Copilul se va bucura de protectie speciala si va beneficia de ocazii si facilitati, oferite prin lege sau prin alte mijloace, care sa-i dea posibilitatea de a se dezvolta din punct de vedere fizic, mental, moral, spiritual si social intr-un mod sanatos si normal si in conditii de libertate si demnitate. Adoptarea legilor in acest scop va avea ca ratiune primordiala interesul superior al copilului.

☞ Principiul nr. 3

Copilul va avea de la nastere dreptul la un nume si la o nationalitate.

☞ Principiul nr. 4

Copilul va beneficia de protectie sociala. El va avea dreptul sa creasca si sa se dezvolte sanatos; in acest scop, se vor asigura ingrijire si protectie speciale atât copilului, cât si mamei acestuia, inclusiv ingrijire pre- si post-natala adecvata. Copilul va avea dreptul sa beneficieze de alimentatie, locuinta, timp liber si servicii medicale adecvate.

☞ Principiul nr. 5

Copilul care este handicapat din punct de vedere fizic, mental sau social, va beneficia de tratament, educatie si ingrijire speciale, necesare ca urmare a situatiei sale deosebite.

☞ Principiul nr. 6

Pentru o dezvoltare completa si armonioasa a personalitatii sale copilul are nevoie de dragoste si intelegere. Ori de câte ori este posibil, copilul va creste in grija parintilor sai, care vor fi responsabili pentru el, si in orice caz, intr-o atmosfera de afectiune si de siguranta morala si materiala; nici un copil mic, cu exceptia cazurilor speciale, nu va fi separat de mama sa. Societatea si autoritatile publice au obligatia de a oferi ingrijire speciala copiilor fara familie, precum si acelor care nu au mijloacele necesare de subzistenta. Este de dorit ca sa existe alocatii din partea statului sau alte tipuri de ajutoare pentru intretinerea copiilor din familiile numeroase.

☞ Principiul nr. 7

Copilul are dreptul sa beneficieze de invatamânt gratuit si obligatoriu, cel putin in cadrul ciclului primar. Copilul va primi o educatie care sa ii stimuleze cultura generala si sa-l ajute, pe baza unor sanse egale, sa isi dezvolte capacitatile, judecata individuala si simtul de responsabilitate morala si sociala si sa devina un membru util al societatii.

Interesul superior al copilului va fi principiul de baza dupa care se vor ghida cei care sunt responsabili de educatia si indrumarea copilului; aceasta responsabilitate apartine in primul rând parintilor copilului.

Copilul va avea toate oportunitatile pentru joaca si recreere, care vor avea aceleasi scopuri ca si educatia; societatea si autoritatile publice vor face tot ce le sta in putinta pentru a stimula exercitarea acestui drept.

☞ Principiul nr. 8

In absolut toate situatiile, copilul va fi primul care va primi protectie si ajutor.

☞ Principiul nr. 9

Copilul va fi protejat impotriva tuturor formelor de neglijare, cruzime sau exploatare.

El nu va fi supus traficului, sub nici o forma. Copilul nu va putea fi incadrat in munca inainte de a atinge vârsta minima in acest sens; in nici o situatie, el nu va putea fi fortat si nu va putea primi permisiunea de a avea o slujba sau de a se implica in vreun tip de munca ce ar putea sa ii prejudicieze sanatatea sau educatia, sau sa ii compromita dezvoltarea fizica, mentala sau morala.

☞ Principiul nr. 10

Copilul va fi protejat de acele practici care pot genera discriminari rasiale, religioase sau de alta natura. El va fi crescut in spiritul intelegerii, tolerantei si prieteniei intre popoare, pacii si infratirii universale, precum si in deplinatarea constiintei ca energia si talentele sale trebuie utilizate in folosul semenilor sai.

Declaratia Universala a Drepturilor Omului

Adoptata si proclamata de Adunarea Generala prin rezolutia 217 A (III) din 10 decembrie 1948

☞ **Articolul 1**

Toate fiin]ele umane se nasc libere si egale in demnitate si in drepturi. Ele sunt inzestrate cu ratiune si constiinta si trebuie sa se comporte unele fata de altele in spiritul fraternitatii.

☞ **Articolul 2**

Fiecare om se poate prevala de toate drepturile si libertatile proclamate in prezenta declaratie fara nici un fel de deosebire ca, de pilda, deosebirea de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, de origine nationala sau sociala, avere, nastere sau orice alte imprejurari.

In afara de aceasta, nu se va face nici o deosebire dupa statutul politic, juridic sau international al tarii sau al teritoriului de care tine o persoana, fie ca aceasta tara sau teritoriu sunt independente, sub tutela, neautonome sau supuse vreunei alte limitari de suveranitate.

☞ **Articolul 3**

Orice fiinta umana are dreptul la viata, la libertate si la securitatea persoanei sale.

☞ **Articolul 4**

Nimeni nu va fi tinut in sclavie, nici in servitute: sclavajul si comertul cu sclavi sunt, interzise sub toate formele lor.

☞ **Articolul 5**

Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.

☞ **Articolul 6**

Fiecare om are dreptul sa i se recunoasca pretutindeni personalitatea juridica.

☞ **Articolul 7**

Toti oamenii sunt egali in fata legii si au, fara nici o deosebire, dreptul la o egala protectie a legii. Toti oamenii au dreptul la o protectie egala impotriva oricarei discriminari care ar viola prezenta declaratie si impotriva oricarei provocari la o asemenea discriminare.

☞ **Articolul 8**

Orice persoana are dreptul la satisfactia efectiva din partea instantelor juridice nationale competente impotriva actelor care violeaza drepturile fundamentale ce-i sunt recunoscute prin constitutie sau lege.

☞ **Articolul 9**

Nimeni nu trebuie sa fie arestat, detinut sau exilat in mod arbitrar.

☞ **Articolul 10**

Orice persoana are dreptul in deplina egalitate de a fi audiata in mod echitabil si public de catre un tribunal independent si impartial care va hotarâ fie asupra drepturilor si obligatiilor sale, fie asupra temeiniciei oricarei acuzari in materie penala indreptata impotriva sa.

☞ **Articolul 11**

1. Orice persoana acuzata de comiterea unui act cu caracter penal are dreptul sa fie presupusa nevinovata pâna când vinovatia sa va fi stabilita in mod legal in cursul unui proces public in care i-au fost asigurate toate garantiile necesare apararii sale.

2. Nimeni nu va fi condamnat pentru actiuni sau omisiuni care nu constituiau, in momentul când au fost comise, un act cu caracter penal conform dreptului international sau national. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsa mai grea decât aceea care era aplicabila in momentul când a fost savârsit actul cu caracter penal.

☞ **Articolul 12**

Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare in viata sa personala, in familia sa, in domiciliul lui sau in corespondenta sa, nici la atingeri aduse onoarei si reputatiei sale. Orice persoana are dreptul la protectia legii impotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.

☞ **Articolul 13**

1. Orice persoana are dreptul de a circula in mod liber si de a-si alege resedinta in interiorul granitelor unui stat.

2. Orice persoana are dreptul de a parasii orice tara, inclusiv a sa, si de a reveni in tara sa.

☞ **Articolul 14**

1. In caz de persecutie, orice persoana are dreptul de a cauta azil si de a beneficia de azil in alte tari.

2. Acest drept nu poate fi invocat in caz de urmarire ce rezulta in mod real dintr-o crima de drept comun sau din actiuni contrare scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

☞ **Articolul 15**

1. Orice persoana are dreptul la o cetatenie.

2. Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de cetatenia sa sau de dreptul de a-si schimba cetatenia.

⚡ **Articolul 16**

1. Cu incepere de la implinirea vârstei legale, barbatul si femeia, fara nici o restrictie in ce priveste rasa, nationalitatea sau religia, au dreptul de a se casatori si de a intemeia o familie. Ei au drepturi egale la contractarea casatoriei, in decursul casatoriei si la desfacerea ei.

2. Casatoria nu poate fi incheiata decât cu consimtamântul liber si deplin al viitorilor sotii.

3. Familia constituie elementul natural, si fundamental al societatii si are dreptul la protectie din partea societatii si a statului.

⚡ **Articolul 17**

1. Orice persoana are dreptul la proprietate, atât singura, cât si in asociatie cu altii.

2. Nimeni nu poate fi lipsit in mod arbitrar de proprietatea sa.

⚡ **Articolul 18**

Orice om are dreptul la libertatea gândirii, de constiinta si religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau convingerea, precum si libertatea de a-si manifesta religia sau convingerea, singur sau impreun cu altii, atât in mod public, cât si privat, prin invatatura, practici religioase, cult si indeplinirea riturilor.

⚡ **Articolul 19**

Orice om are dreptul la libertatea opiniilor si exprimarii; acest drept include libertatea de a avea opinii fara imixtiune din afara, precum si libertatea de a cauta, de a primi si de a raspândi informatii si idei prin orice mijloace si independent de frontierele de stat.

⚡ **Articolul 20**

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de intrunire si de asociere pasnica.

2. Nimeni nu poate fi silit sa faca parte dintr-o asociatie.

⚡ **Articolul 21**

1. Orice persoana are dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice ale tarii sale, fie direct, fie prin reprezentanti liber alesi.

2. Orice persoana are dreptul de acces egal la functiile publice din tara sa.

3. Vointa poporului trebuie sa constituie baza puterii de stat; aceasta vointa trebuie sa fie exprimata prin alegeri nefalsificate, care sa aiba loc in mod periodic prin sufragiu universal, egal si exprimat prin vot secret sau urmând o procedura echivalenta care sa asigure libertatea votului.

⚡ **Articolul 22**

Orice persoana, in calitatea sa de membru al societatii, are dreptul la securitatea sociala; ea este indreptatita ca prin efortul national si colaborarea internationala, tinându-se seama de organizarea si resursele fiecarei tari, sa obtina realizarea drepturilor economice, sociale si culturale indispensabile pentru demnitatea sa si libera dezvoltare a personalitatii sale.

⚡ **Articolul 23**

1. Orice persoana are dreptul la munca, la libera alegere a muncii sale, la conditii echitabile si satisfacatoare de munca, precum si la protectia impotriva somajului.

2. Toti oamenii, fara nici o discriminare, au dreptul la salariu egal pentru munca egala.

3. Orice om care munceste are dreptul la o retribuire echitabila si satisfacatoare care sa-i asigure atât lui, cât si familiei sale, o existenta conforma cu demnitatea umana si completata, la nevoie, prin alte mijloace de protectie sociala.

4. Orice persoana are dreptul de a intemeia sindicate si de a se afilia la sindicate pentru apararea intereselor sale.

⚡ **Articolul 24**

Orice persoana are dreptul la odihna si recreatie, inclusiv la o limitare rezonabila a zilei de munca si la concedii periodice platite.

⚡ **Articolul 25**

1. Orice om are dreptul la un nivel de trai care sa-i asigure sanatatea si bunastarea lui si familiei sale, cuprinzând hrana, imbracamintea, locuinta, ingrijirea medicala, precum si serviciilor sociale necesare;

el are dreptul la asigurare in caz de somaj, boala, invaliditate, vaduvie, batrânete sau in celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistenta, in urma unor imprejurari independente de voina sa.

2. Mama si copilul au dreptul la ajutor si protectie deosebite. Toti copiii, fie ca sunt nascuti in cadrul unei casatorii sau in afara acesteia, se bucura de aceeasi protectie sociala.

⚡ **Articolul 26**

1. Orice persoana are dreptul la invatatura. Invatamântul trebuie sa fie gratuit, cel putin in ceea ce priveste invatamântul elementar si general. Invatamântul tehnic si profesional trebuie sa fie la indemâna tuturor, iar invatamântul superior trebuie sa fie de asemenea egal, accesibil tuturor, pe baza de merit.

2. Invatamântul trebuie sa urmareasca dezvoltarea deplina a personalitatii umane si intarirea respectului fata de drepturile

omului si libertatile fundamentale. El trebuie sa promoveze intelegerea, toleranta, prietenia intre toate popoarele si toate grupurile rasiale sau religioase, precum si dezvoltarea activitatii Organizatiei Natiunilor Unite pentru mentinerea pacii.

3. Parintii au dreptul de prioritate in alegerea felului de invatamânt pentru copiii lor minori.

☞ **Articolul 27**

1. Orice persoana are dreptul de a lua parte in mod liber la viata culturala a colectivitatii, de a se bucura de arte si de a participa la progresul stiintific si la binefacerile lui.

2. Fiecare om are dreptul la protejarea intereselor morale si materiale care decurg din orice lucrare stiintifica, literara sau artistica al carei autor este.

☞ **Articolul 28**

Orice persoana are dreptul la o orânduire sociala si internationala in care drepturile si libertatile expuse in prezenta declaratie pot fi pe deplin infaptuite.

☞ **Articolul 29**

1. Orice persoana are indatoriri fata de colectivitata, deoarece numai in cadrul acesteia este posibila dezvoltarea libera si deplina a personalitatii sale.

2. In exercitarea drepturilor si libertatilor sale, fiecare om este supus numai ingradirilor stabilite prin lege, exclusiv in scopul de a asigura cuvenita recunoastere si respectare a drepturilor si libertatilor altora si de a fi satisfacute justele cerinte ale moralei, ordinii publice si bunastarii generale intr-o societate democratica.

3. Aceste drepturi si libertati nu vor putea fi in nici un caz exercitate contrar scopurilor si principiilor Organizatiei Natiunilor Unite.

☞ **Articolul 30**

Nici o dispozitie a prezentei Declaratii nu poate fi interpretata ca implicând pentru vreun stat, grupare sau persoana dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a savârsi vreun act indreptat spre desfiintarea unor drepturi sau libertati enuntate in prezenta declaratie.